

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
1 évi ára ..... 10 k.
6 évi ára ..... 50 k.
Helyben házhoz hozva:
1 évi ára ..... 30 kor.
6 évi ára ..... 150 kor.
Változó postán szállítva:
1 évi ára ..... 24 kor.
6 évi ára ..... 144 kor.
Egyes szám ára 5 fillér.

Megjelenik minden nap, ahégy az ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 44. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 február 24.

A honvédelmi miniszter válasza Urmánczy interpellációjára.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülést háromnegyed tizenegy órakor nyitotta meg Beöthy Pál elnök. Jelentette, hogy Farkas Zoltán, Mezőssy Béla, Melczér László, Miskolczy Imre és Pál Alfréd katonának vonult be és ezzel a katonáskodó képviselők száma 109-re emelkedett.

Báró Hazai Samu honvédelmi miniszter szólalt fel ezután és a következőket válaszolta Urmánczy Nándornak a magyar katonák bánatalmazásáról és üldözéséről elmondott interpellációjára:

A képviselő ur, a ki több esetet sorolt fel annak igazolására, hogy sok nem magyarjuku parancsnok ellenszenvvel viseltetik a magyarság iránt, lojálisan bejelentette azt is, hogy a panaszos levelek mellett kapott olyan leveleket is, a melyek lelkesen nyilatkoznak nem magyarjuku parancsnokokról.

Bejelentem a Háznak, hogy a konkrét eseteket közöltem részben a hadügyminiszter ural, részben a hadsereg főparancsnokával, a végből, hogy ezek derítettessék fel és a szerint, a mint bebizonyul a vád, az illető vétkesek és hibások felelősségre vonásának (Helyeslés), abban az esetben pedig, ha a vád nem igazolódik be, alkalomam legyen, hogy a megtámadottakat védelembe vegyem.

Az Urmánczy által felsorolt esetekre vonatkozólag választ kaptam úgy a hadügyminiszter ural, mint a hadsereg főparancsnokától. A hadügyminiszter ur azt jelenti, hogy a nagyszabedni és a purgisti esetet vizsgálat tárgyává tette és az iratokat betekintés végett elküldi nekem és én azokat a tisztelt Ház elé terjeszthetem.

A budafoki eset.

A mi a budafoki esetet illeti, erre nézve a budapesti katonai parancsnokság felkérés nélkül beküldte a tényállást tartalmazó jelentéseket. Végül a hadsereg főparancsnokságtól is kaptam átiratot, a melyben azt mondja, hogy a Cserey hadnagy ön-

gyilkosságára vonatkozó iratokat bekérte, a bünper iratait nekem betekintés végett megküldi és én annak idején a tisztelt Ház elé fogom terjeszteni azokat. Ez alkalommal az iratokat átküldi nekem Hollan vonatesapitelbi ezredes védőiratát.

Áttérek most a budafoki eset ismertetésére. Urmánczy elmondta, hogy egy volt szabadelvű párti képviselő barátja írta neki, hogy Budafokon egy század egy pincében van elhelyezve, csak úgy csurog a nedvesség mindenfelől, a pince, amelyben széteszort ponyvákön fekszenek, a temető alatt van és a hullákról lepergő nedvesség miatt már néhány katona a fején rettenetes kiütéseket kapott. Amikor a magyar katonák panaszkodtak, a cseh hadnagy és a cseh kapitány megintette őket.

A osászári és királyi 32. gyalogezred pótzászlóalja a következőket jelenti:

A harmadik pótzászlóalj beszállásolása általában jó, habár a lakosságnál történő beszállásolás nem olyan, mint amilyenhez a századok a laktanyában szokva vannak. Valamennyi század által elfoglalt helyiség az egészségügyi követelményeknek megfelel, mindenütt nagy a rend és a tisztaság. Az interpellációban említett pince, amely a községi temető mellett fekszik, csak a 26. tábori vadászászlóalj pótzászadada által használtatik. A század csak egy esetben vette igénybe, amikor a decemberi népfelkelő bevonulásoknál több helyiségre volt szükség. A három napos használat alatt megbetegedések nem fordultak elő.

A harmadik század parancsnoka Ottóváry Kálmán százados, igazságos, de semmi esetre sem bánik úgy a legénységgel, mint a hogy az interpellációban elő volt adva.

December 16-ig egyáltalában nem volt cseh nemzetiségű tiszt a zászlóaljban. A cseh legénység viszonya a magyarhoz az elképzelhető legjobb, soha veszekedés vagy surlódás nem fordult elő.

A mi a 24. tábori vadászászlóalj elhelyezését illeti, meg kell említeni, hogy

valamennyi budafoki lakás többé kevésbé nedves, de a temető mellett levő pincelakás viszonylag még a legszárazabb lakás volt. A budafoki járásorvos a lakást megvizsgálta és nem talált a falon hullanodves séget.

Ezt a jelentést Moravec százados írta alá.

Hollán ezredes és a magyar népfelkelők.

Urmánczynak Hollán ezredes esetére vonatkozó interpellációjára a következőket mondja a honvédelmi miniszter:

Hollán ezredes ez ügyben jelentést küldött a hadsereg főparancsnokságnak. Ezek a levelek — írja jelentésében nem származhatnak tisztéktől, mert még gondolatban sem sérti meg tisztjeit azzal, hogy ilyen vádakot hoztak fel ellene. Igaz, hogy a magyar nyelvet nem bírja, de nyelvek megtanulására kevés a tehetsége és ez már kelle-tlenül több kellemetlenséget szerzett neki. A mi a Kossuth Fetzen t. illeti, ezt a kifejezést most hallja először.

A zászlók és szalagok letépéséről sem tud semmit.

A mi az erőltetett menetelést illeti, az tisztára költött dolog.

A mi a nem magyarjukuak előnyben részesítésére vonatkozik, Tomasovnál történt 1914 szeptember elején, hogy kocsin szállított sebesültek közt egy teljes hónapra járó cigarettát és szivart osztatott ki.

Végül kijelenti, hogy Urmánczy megsértette az egész tisztikart, midőn azt mon-dotta, hogy: hasonló alávalóságot követett el a tisztikar tagjaival szemben is.

A főparancsnokság ezt a levelet azzal a megjegyzéssel küldötte át nekem, — folytatta a honvédelmi miniszter — hogy Hollán ezredes jelentését, a melyet felszólítás nélkül küldött be, azzal a kéréssel juttatja hozzám, hogy nyujtsak alkalmat arra, hogy ez a törzstiszt, aki a háboru kitörése óta az ellenség előtt teljesít szolgálatot, megvédes-sék e támadással szemben.

Szervezkedés a békére.

Simonyi-Semadam interpellált ezután a békére való előkészületek szervezése tárgyában.

Markovits és Weinberger cégnél Bémer-tér

az összes raktáron lévő téli áruk leltári árban eladatnak. Ugyanott a legújabb costumök a legolcsóbb
Telefon 11-09. árban mérték szerint készülnek. Kelengye fehérenemű, óriási választék-
ban. Ruhaszövetek, sejmek, delainek és batistok mértékszerinti eladásra. Telefon 11-09.

Az interpellációra Tisza válaszolt: A Simonyi által óhajtott szervezkedés a háború beláthatatlan tartama miatt lehetetlen. Győzelmesen előrehaladt háborúban állunk, melynek vége felől nem lehet képet alkotnunk. A nemzetnek és a kormánynak összes tetterejére szüksége van a várható feladatok megoldásánál.

Polónyi a drágaság miatt interpellált, Pozsgay pedig a 43-50 évesek bevonulásáról.

Hazay miniszter kijelentette, hogy a bevonulás elhalasztása lehetetlen. A felmen-

tésüket kérők kérvényük elintézéséig nem tartoznak bevonulni.

Bakonyi Samu a hadbavonult állampolgárok választójogáról interpellált.

Tisza azt válaszolja, hogy a választójogra vonatkozó törvényes intézkedések megváltoztatásának kérdése időszerűtlen. A háborús katonai szolgálat senkire sem járhat politikai jogainak elvesztésével.

A Bakonyi által ajánlott törvényalkotást elutasítja. A választ a Ház tudomásul veszi.

Az ülés vége délután 3 órakor.

A németek fényes győzelme a franciákon.

3000-nél több fogoly és nagy zsákmány.

Berlin, február 23. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér: A Soucheztől keletre február 21-én általunk elfoglalt árkok közelében végrehajtott robbantás az ellenség állását jelentékenyen megrongálta. A foglyok száma itt 11 tisztre és 348 főnyi legénységre emelkedett. A zsákmány 3 géppuska.

A Maas-magaslatokon a tüzérségi harcok nem csökkenő erővel tovább folytak. A folyótól keletre megtámadtuk azt az állást, amelyet az ellenség körülbelül Conconooge—Azannes falvak magasságában másfél év óta az erődítési művészet minden eszközével kiépített, nehogy Veuvre északi részén összeköttetéseink szempontjából kényelmetlen behatást biztosítson magának.

A támadást 10 Km.-nél nagyobb szélességben és 3 Km. mélységben vittük keresztül.

Az ellenség igen jelentékeny súlyos veszteségek mellett több mint 3000 foglyot és még át nem tekinthető hadianyagot vesztett. Felső Elzászban Handewillortól nyugatra támadásunk eredménye kép elfoglaltuk az ellenség állását 700 méter szélességben és 400 méter mélységben, amely alkalommal 80 fogoly jutott kezünkre. Az ellenséges vonalon túl lefolyt számos légi harcban repülőink fölényben maradtak.

Keleten és délen nincs ujság.

Keleti és balkán hadszíntér. Berlin, február 23. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. (Min. eln. salyítóosztály.)

Oroszok visszaverése Tarnopol körül.

Orosz hadszíntér. Budapest, február 23. (Hivatalos.) Tarnopoltól északnyugatra biztosító csapataink az oroszoknak az ismételt említett előre tolt táboriőrs sáncaink ellen intézett előretöréseit vertük vissza. Egyéb nevezetes esemény nincs.

Tüvész az olasz vonal mögött.

Olasz hadszíntér. Budapest, február 23. (Hivatalos.) A tenger-melléki harc vonalon az élénk tüzérségi harcok tovább tartanak. Az ellenség vonalai mögött több helyen nagyobb tüvészt figyeltünk meg.

Olasz hajókat bombáztunk a Durazzói kikötőben.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, február 23. (Hivatalos.) Durazzótól délkeletre az ellenséget egy előretolt állásából vetettük vissza. Egy osztrák-magyar repülő a durazzói kikötőben fekvő Olasz hajókra bombákat dobott. Egy szállítóhajón tűz támadt és a hajó elsüllyedt.

Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Ujabb orosz jelentés az ezerumi harcról.

Budapest, febr. 23. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik, hogy az orosz hivatalos jelentés szerint Ezerumnál elvágta a 31 ik török hadosztály utját, s 13 ágyuval és gépfegyvereivel együtt elfogtak. Ezerumban egyetlen orosz hadtest 240 ágyat zsákmányolt. Más csapatok elfoglalták Mus, Akhlat városokat.

Szaszanov még győzni akar.

Budapest, február 23. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik:

Szaszanov a dumában kijelentette, hogy Oroszország a háborút a végső győzelemig folytatja. Esztelenség azt állítani, hogy Németországot meg akarják semmisíteni: csak elerőtleníteni van szándékukban.

Továbbá bejelentette, hogy Olaszország és Japán csatlakoztak a londoni egyezményhez.

Körber és Sarkotics Belgrádban.

Budapest, febr. 23. (Saját tudósítónktól.) Szerajevóból jelentik: Körber pénzügyminiszter Sarkotics boszniai kormányzóval Belgrádba utazott.

Bombáink a valonai olasz táborra.

Budapest, február 23. Genfből jelentik a Neues Wiener Tageblatt-nak: A párisi Journal közli, hogy a magyar és osztrák repülő bombái Valonában és környékén különösen az olasz katonai raktárakban és táborokban nagy pusztításokat vittek véghez. Valonában az ellenséges repülőbombák 80 embert öltek meg, köztük az olasz konzul egész családjával,

Csapataink Durazzó körül.

Sajtóhadiszállás, február 22. A kedvezőtlen időjárás sem tarthatta vissza a magyar és osztrák csapatokat Albániában megkezdett hadműveleteik folytatásától, amelyeknek Észak-Albánia teljes megszállása az eredménye. Az utóbbi napokban Albániában nagy esőzések voltak, úgy hogy az albániai folyók hirtelen megáradtak és számos hidat, valamint átjárót elragadott az ár.

A sok nehézség ellenére is sikerült tegnapig a Skumbi folyóig terjedő, valamint a Terbovától Beratig elterülő területet az ellenségtől megtisztítani. A Skumbi folyótól délre levő vidékről a magyar és osztrák parancsnokság alatt álló albán csapatok verték ki az ellenséget. Durazzó tehát most már a magyar és osztrák csapatok tökéletes félkörébe van zárva s a hadműveletek lassan-lassan közelednek a befejezéshez.

Montenegróban teljes a nyugalom. A montenegrói hatóságok a magyar és osztrák parancsnokság vezetése alatt már mindenütt működnek, a nyugalom és a rend az egész országban helyreállt.

Női esőköpenyek 30 koronától
Katonai esőköpenyek 23.50 koronától
Férfi esőköpenyek nagy választékban.
Lábszárvédők, légpárnák, gummi mosdótál,
hátizsák és hálózsák nagy választékban

HAAS LIPÓT
Linoleum és szőnyegházában
viaszosvászon és gummi áruk gyári raktára
Nagyvárad, Rákóczi-út 5. Telefon 4-63.

Hirek olasz fogságban szenvedő tisztjeinkről — A Mocsáry-család a harctéren. —

Emlékeztet még olvasóink előtt az az eset, mikor a múlt év nyarán az olasz harctéren a doberdói fensíkon 70 óras folytonos ágytűz után Balogh Barna alezredest három tisztjával az olaszok elfogták. A hír nagy megdöbbenést keltett mindenfelé. A Kárpátokban vívott rettenetes csatákban Balogh Barna alezredes neve közismert volt. A legvéresebb és a legdicsőségesebb csaták vannak összefüggésben az ő nevével. Hiszen nem is lehetett másként, mert Balogh Barna a négyesek élén harcolt. Szinte hihetetlenül hangzott tehát a hír, hogy Balogh fogságba jutott.

A szomorú esetnek nem is Balogh Barnának voltak az okai. Az a harc vonal, a Doberdón, ahol Balogh alezredes küzdött, rettenetes tűz alatt állott. És ezt a tüzet hősiessé állották honvédeink. Később azonban a harc vonal egyik szárnya nem a honvédek, sőt nem is magyarországi katonák magatartása folytán meggyengült, mire az olaszok bekerítették Balogh Barnáékát. Így jutott a páratlan hősiességgel küzdő 4 kigyalogezred négy vitéz tisztje olasz fogságba.

Azóta Balogh Barna alezredesről már több ízben hallottunk jobb és rosszabb híreket. Most a fogságba jutott másik tisztről Mocsáry Ödön századosról kapunk hírt. Mocsáry Ödön a feleségének és édes anyjának írt szomorú leveleket, a melyeket lapunk egyik munkatársának, ki a százados családjával, rokonságával állandóan jó ismeretségben van, átadták.

A két érdekes levelet, melyek legjobban jellemzik a fogságban élő tisztnek lelki állapotát a következőkben adjuk.

A levelek címlapján a következő sorok olvashatók:

Mittente: Edmundo de Mocsáry, — capitano — Prigioniere de guerra Alessandria Aspedal Ardigo.

Az édesanyjához írt levél szövege a következő:

Alessandria, 1916. I - 20.

Édes jó Anyám!

Régóta nem kaptam kedves soraid. Legutóbbi lapod múlt évi november hó 3-áról kelt és december közepe táján kaptam meg. Azóta semmi hírem sincs Felőled. Drága kis Margicám soraiból tudom, hogy betegeskedtél, de Istennek legyen érte hála, már ismét egészséges vagy. Ugyancsak Margicám értesített Dezső fiad kitüntetéséről, akinek én azonnal gratuláltam is. De amennyire örülök ennek, épp olyan nagyon fáj nekem, hogy én, ki testestől és lelkestől katona vagyok és 8 hónapot töltöttem el a hadjáratban, végig csináltam az egész mult téli kárpáti hadjáratot, a sors által a legszomorubb, legkevesebbé elviselhető csapást kaptam. Százszor szívesebben lennék ma is a leghevesebb harcban avagy nyomorékon kar vagy láb nélkül otthon, mint a mai helyzetemben. Nem tudom mi lesz velem, bele bolondulok, ha sokáig tart még. Borzalmas így élni.

Ölel és csókol szeretettel szerencsétlen fiad

Dönci.

Mocsáry feleségéhez érkezett levélben az alábbiakat írja:

Alessandria, január 20.

Édes jó Margicám. Csak lassan, nagyon lassan kapom a postát. Tegnap vettem december 13-án kelt édes soraid és bár azóta majdnem hat hét telt el, semmi újabb hírem sincs felőled. Pedig de nagy szükségem van édes és nekem megnyugvást adó soraidra. Hiszen a mai szerencsétlen helyzetemben ez az egyetlen örömöm, ez ad új életért szomorú sorsom elviselésére. Beteg, lelkibeteg vagyok azzá tett a 7 hónapos fogság, mely összetörte reményeim, összezúzta idegzetemet, végig sérti önérzetemet. Ha legalább a halvány reményt látnám, ha tudnám, hogy meddig tart még, de ez a kínos bizonytalanság megőrjíti. Hát nyolc havi kemény küzdelem után ez az elismerés! Épen nekem kell ezt a legszomorubb sorsot kapnom

Még nyomorékon is szívesebben lennék otthon, mint így itt. Csak Te és drága kis ártatlan csópségem adtok erőt nehéz sorsom elviselésére. Szerencsétlen vagyok, hogy épen nekem juttatta a sors ezt a kemény, alig elviselhető csapást. Na de nem akarlak bánatosná tenni. Talán még megadja a jó Isten, hogy oldalaton újból magamhoz jöhessenek a elfelejtsem életem legszomorubb napjait. Édes mindhármotokat milliószor ölel és csókol mélységes szeretetével szerencsétlen apukátod a Te

Döncid.

Jellemző az olasz postára, hogy a jan. 20. és a november valamint a december hónapokban írt levelek mind egy napon február 20-án érkeztek rendeltetésük helyére.

A Mocsáry családról érdemes különben felemlíteni, a századosnak még három testvére mint tiszt küzd a harctéren. A legidősebb Mocsáry Kálmán tartalékos közönségseregbeli főhadnagy a háboru kezdete óta állandóan a galíciai fronton van. A másik testvére Mocsáry Károly százados, aki betegen érkezett haza, de már nyílt kérés a harctérré való beosztását és végül Mocsáry Dezső közönségseregbeli főhadnagy, akit német vaskereszttel és a Signum Laudis-sal tüntették ki. Mocsáry Dezső Galiciában fejlődést kapott, azonban szerencsésen felgyógyult és már ő is kérte a harctérré való újabb beosztását.

* Megnyit a Rimanóczy étterem. Pár napja, hogy a város középpontjában, a forgalmi központban lévő Rimanóczy-éttermet Popovits Sándor és társa jónévi vendéglősök átvették s a közönség máris megelégedéssel tapasztalja, hogy a esere bevált, a forgalom nagy s a jó konyha az első. A kitűnő konyha, amelyet Popovits Sándorné urnő ismert s külföldön szerzett szakácsművészetével vezet, a közönséget a Rimanóczy-étterembe vitte s aki jól akar étkezni, az nem megy máshova, csak Popovits és Társa Rimanóczy éttermébe. Első magyar részvény sör, udvari sör, áló pilzeni sör, melyet kizárólag csakis a Rimanóczy söresarnok és étterembe lehet kapni.

RÉMEK.

Írta: Hilf László.

Bukovina, 1916 február 13.

Hét szál gyertya égett az asztalon. A középen egy — ez a legmagasabb — ettől jobbra és balra fokozatosan törpülő három-három. Karcsu toros palackok nyakába dugták a gyertyákat az ügyes és mindig leleményes tisztiszolgák, a kik amikor a vacsorához teríteni kezdtek már tudták azt, amiről nekünk fogalmunk sem volt még. Tudták, hogy ez a pihenő utolsó napja, hogy holnap reggel három órakor fel az állásba, hogy ez bucsu vacsora.

A két gyertya úgy bevilágította a kis hucul szobát, mint egy nagy ivlámpa. Az alakatlan és megmagyarázhatatlan rendelkezésű kemencében nagy tűz lobogott ugyan, de meleget egy hosszú csövű rajkályha adott. Még pedig jó, vastag meleget, amely úgy beleült a ruhánk és a testünk közötti üres rétegbe, mintha minden poklokon keresztül ott akarna maradni. Mindnyáján szívesen vittük volna!

Odakinn már fehér volt a világ. A hó hullott, egyre hullott, bukoviaini szokása szerint nagyon apró, szuró és sűrű szemekben. Szél is nyivakolt a fák közt és az örlepései mélán roppantak a fehér lepedőn... Tizen voltunk — majdnem mind "régiék" — és már háromszor annyi palack

ujhelyit ürítettünk új sikerekre, amikor S. hadnagy a kedves, mindig kedves bécsi fiú szomorúan emelte fel a balkezét:

— Hát nem vagy gusy a Sorstól, hogy pontosan a bal kezemet tette nyomorékká? Jól van az mondva: nyomorékká?

S. ugyanis csak augusztus óta beszél magyarul. Bécsben és Szmirnában lakott. Nagyon megszerette a magyart, az embert, a nyelvet, amióta a honvédekkel harcol.

Kész hegedűművész és a balkezén a mutató ujját lötte el egy orosz dum-dum. Azóta három ujjal játszik, de!...

— Tönkre vagyok téve. Hát nem igaz? Nem állhatok többé be a quintettbe. Rám se néznek. És milyen hegedűt vettem a háboru előtt. Sose tudom a kezembe venni!...

— Hát ha más hangszert próbálnál — kérdezte a százados.

— Például — klarinét! mondta rá S. csendesen.

Sok keserűség feketélt ebben a szóban: klarinét és hirtelen valami nagy emlék ébredt fel mindnyájunk lelkében. Egyszerre a legremesebb pillanatok és órák ugrottak élénk és ott táncoltak a borospoharak körül.

A gyertyák lángjai furesán imbolyogtak, az ujhelyi „Leányka” keserű lett. A szél még jobban vonított és a silbak úgy köhögött a hóban, mintha a Dzsinek folytogatnák. Zagyva jajok, hörgések, robbanás-

sok és só hajok bujtak ki a fehér falakból és mint átlátszó, kocsonyás testű szörnyek bizonytalankodtak, majd hideg, nedves mancsukat rátették a tiz, forró agyvelőre.

S. a kedves, mindig kedves bécsi fiú borzongott meg ismét legelsőnek:

— Lublin alatt voltam. Mint önkéntes tizedes az első raj parancsnoka. Nagyon szépen dolgoztunk. Azt hittük, hogy Dankl Moszkváig nem áll meg. Rosszul esett, amikor hátravitték egy erdőbe, a segélyhelyre. Vérhaszt kaptam. Sokan voltunk ott, amikor egy éjjel becsapott egy nehéz gránát. Én megmenekültem. Az oroszok visszazoritották Aufenberget és a mieink is visszavonultak. Reggel már kozákkal volt tele az erdő. Két honvéddel nekiindultam. Nem tudom, hová. Csak mentünk. De sokat kellett pihenni, mert a vérhas nagyon rossz betegség. Két nap múlva értünk ki az erdőből. Énni persze nem volt mit. Lovasok jöttek velünk szembe Nagy kucsmájuk és hosszú pikájuk volt. Éreztük a Halált. Nem lett semmi baj. Német dzsidások voltak, nem kozákok. Lovon vittek a kórházba. Mikor már fenn ültem a ló hátán, jött egy golyó és a mutatóujjamban felrobbant... Csak könyvből fogom élni a zenét!...

A második rém a galambosz főhadnagyot gyűrte le. A fehér haju főhadnagy mindössze huszonöt éves.

Mangra Vazul jelölése a nagyszzebeni metropolita székre.

Alig temették el a magyarországi görög keleti románok legfőbb egyházi méltóságát, **Motianu János** nagyszzebeni érsek metropolitát, azonnal megindultak a kombinációk, hogy ki lesz az utóda.

Különösen két jelöltet emlegetnek és pedig **Papp Ignác János** aradi püspököt és **Mangra Vazul** nagyváradi püspöki helynököt.

A két jelölt közül különösen **Mangra Vazul** körül csoportosulnak, akit politikai körökben is legszívesebben látnának az érseki széken magyar barát politikájáért s egyházi körökben is inkább az ő megválasztását óhajtják.

Egyik előkelő román egyházi férfiú a nagyszzebeni érseki szék betöltéséről a következő nyilatkozatot tette:

A metropolita utódjáról tulajdonképpen korai beszélni még. A szebeni metropolitát, aki egyben nagyszzebeni püspök, az ugynevezett kongresszus választja, amely még semmiféle intézkedést nem tett s talán néhány napok múlva lép akcióba. A kongresszus választás megfelelőbbé tételére s ajánlja a metropolitát kinevezésre a kormány után ő felségének. Érdekes, hogy **Motianu** utódjaul igen sokan **Hamza** archimandritát tekintették, aki nemrégiben meghalt, de sokkal többen bíznak abban, hogy **Mangra Vazul** fogják megválasztani még **Papp Ignác János** aradi püspökkel szemben is, akinek a személye nem olyan szimpatikus. **Mangra**ban szinte vikáriusi kinevezése óta látjuk a jövő emberét. Annak idején, mikor a püspöki méltóságtól az ellenfelek elkeseredett hajszája és intrikája elűtötte, a beavatottak, főképp, akik **Mangra** nagy tehetségeit ismerik, jól tudják, hogy **Motianu** metropolita legszívesebben látta volna a vikáriust belső környezetében.

Idők jártával azonban sok régi híve elfordult **Mangrától**, amikor nyíltan elítélte a tulzó nemzetiségi törekvéseket s hazafias politikával a magyar állameszme hü szolgálatába állott. Viszont a görög keleti románység tulnyomó nagy része örömmel állt **Mangra Vazul** mellé; híven követi ma is

azon az uton, hol a magyar román megértés lehetőségeit keresi. Általában a románoknak azok az intelligens elemei, amelyeknek egyházi kérdésekben is döntő szavuk van, szívesen támogatják **Mangra** magyar barát politikáját s arról vannak meggyőződve, — hogy fényes egyházi pozícióban, ahol esz-közök is állanak rendelkezésre, a váradi vikárius nagy szolgálatokat tehet a magyarság és románág békéjének érdekében. Ma még mindössze pourparlák folynak s ezek során tapasztalható, hogy **Mangra Vazul** személye ma sokkal rokonszenvesebb, mint volt pár év előtt, mert az események többször egymásután igazolták.

A nő mint apostol.

— Irta: özv. Olasz Ákosné. —

Uj munkakör nyílt meg a nővédelmi hivatással a nemesebb, a magasabb eszményi körben élő női lelkeknek.

Az önfeláldozás szép példái kerültek ki mindenkor a nők közül, s most e nagy időben szinte vágyva vágytak sokan, hogy n. i. sokért dolgozhassanak, másokért áldozatot hozhassanak. Nagyváradi büszke lehet a női társadalomra, hogy nevetet ne említsünk, történelmi nevezetességet biztosítottak maguknak azok, kik a háboru szülte szükségesség jótékony egyleteket, intézményeket lankadatlan kitartással vezetik és fenntartják.

De ép oly nagy célt szolgálnak a nővédelem szociális munkái is, hiszen ők vannak hivatva a nőket női méltóságuk tudatára nevelni, s a leánykörök az egyéni neveléssel nem másra céloznak, mint a családok boldogságát, arkölesi alapját megteremteni, mert amilyen a nő, olyan a jövő nemzedék. S hány meg hány leánylétet ébredt már öntudatra, hogy a hiru ábrándozás, a szertelen divatmajmolás, a léha örömmör, flörtök — nem csak üres semmiségek, de elrabolják életük legértékesebb idejét, ifjúságuk éveit.

Mikor az iskola padjaiból kikerültek, öntudatosan gyűjthetnének maradaadó kincseket a rájuk váró életkötelesek helyes, okos megoldására, hogy az önfeláldozás, a szeretet, a szelidség, türelemből és a lemondásból — már fiatal éveikben mintegy előiskolát végezzenek. — mert ez fogja őket képesíteni arra, hogy egy egyszerű, dolgos ember mellett a szürke hétköznapi életet megaranyozni, boldoggá tenni tudják.

Ha már most vágyaiknak határt tudnak szabni, ha a csapongó fiatal fantáziát a suhogó selyem és tollas kalap helyett le tudják kötni a tiszta, egészséges vágyakkal, egy békés, tiszta, rendes otthon, a felesleges cicomától ment ruházkodás, egészséges, okos beosztás, alapuló gazdaasszonykodással. már akkor ifjúságukat értékesítő tettek s jövőjük boldogságát előmozdították. S mindez a leánykörökre vár, hiszen a jó szülők sokszor úgy tele vannak az élet bajával, gondjával, hogy a legjobb akarat mellett sem tudják ezt leányaik szívébe önteni, úgy mintahogy azt egy magasabb nézőponton álló, az élet lenyűgöző gondjaitól ment, s a karitatív munkában szívvel lélekkel működő hölgy teheti.

Nem mondom, hogy ha valaki e munkában áll, nem érik nagy csalódások, nem kísérik épp legnagyobb igyekezetében, ügyszeretében sikertelenségek; mert — fájdalom! — a tapasztalat azt mutatja, hogy épp azok, kiknek természete, hajlama megkívánna a vezetést, a simitást, a vágyak más irányba terelését, épp ezek a leányok a legkisebb sérelmet ürügyül adva, elbagyják azt az egyletet, mely oly önzetlensül fáradságos munkájukkal, boldog jövőjük megalapozásán.

De az nem csüggeszti el egy szociális munkás lelkét sem, sőt új erőre, új buzgalomra serkenti. Ha valaki egyszer átadta magát, hogy másokért éljen, az nem tud megállni féluton, a sok megismert hiány, szükség mind ösztönzi, sarkalja, mindenáron megíteni, javítani akar, — lelkéből akar egy darabot adni a töves uton járóknak s teljes szeretetével karolja át.

Van azonban sok megértésben és hűség ragaszkodásban is részük. Soha nem felejttem el, mikor sorra látogattam a leánykör tagjait otthonukban s egyik leányka örömtől repesve szaladt haza jelenteni: „Jön a második édes anyám!”

S aztán a szülők milyen hálával vannak a vezetők iránt, — a hazavitt valási és erkölesi tanításokból táplálkozik az egész család, hiszen amit a gyermek visz haza, azt kétszeres örömmel fogadják a szülők. Mélyen meghatótt egy rózsaszínű tábori lap, melyen egy katona írja nőtestvérének, hogy azok a szavak, melyeket a leánykörben hallott k szenvedésről, nagyon megerősítették őt is, s kéri testvérét, hogy minden vasárnap délutáni beszédet írja le neki, mert érzi, lelkének nagy hasznára válik. Ilyen messze

— Este hat órakor megbolondultak az oroszok. Tüzérségi előkészítés nélkül egyszerre csak felkerekedtek és rohamra jöttek. Akkor már harmadik hónapja néztünk farkasszemet jól összedrótozott állásokból. Nem mertük hinni, hogy ők támadjanak. Össze voltak törve, kifáradva a futástól és egy este nekünk jöttek. A légénység fele a faluban pihent, minden 30 lépésnél állott egy ember a lőrésnél. A drótot egy kétfőre elvágták és — nem törődve a halottak tömegével — rohantak az állásunknak. Lehetetlen volt őket visszatartani, olyan sűrű tömegben jöttek, a mi tartalékunk pedig egy felőrányira volt még. A légénység mellett álltam és hallgattam a gyér honvéd kiáltásokat: Üsd, vágd! Szurd! Rajta! A légénység — szegény András! — hirtelen meglökött, úgy hogy én az árok fenekére zuhantam. A következő pillanatban András is elvágódott, de — egész testével én reám. Hadnagy ur! (akkor hadnagy voltam) — sugta a fülemből — tessék veszteg maradni. Balról oroszok jönnek, úgy látszik, ott betörték. Azt fogják hinni, hogy halottak vagyunk.

— Beláttam, hogy nincs más tenni. Fogoly nem leszek, inkább bármit kiállok, elszemvedek. Mozdulatlanul feküdtünk. Biztunk a tartalékban. Sok undorító szag csizma futott el mellettünk és egyszer halottam, éreztem, hogy kettő, egy pár megáll mellettünk. Talán két pillanatig tartott a következő: Az orosz nagyot röhögött, vala-

mit mondott, aztán éreztem, hogy András megvonaglik. A két csizma tovább szaladt és a légénység vére a nyakamba folyt. — Hadnagy ur, maradjon veszteg. Még jönnek. Engemet megszurt az a bestia... a hátamba döfte a stiletet... de azért nem muszáj mozgolódnai, mert észre veszik, hogy élünk. Csak a számon jön egy kis vér... nem baj... Már jön a tartalék... Minden a hátizsákban van... Kapuváron lakik az anyám, özvegy asszony... Ne tessék mozogni... Falspékel mind a kettőket ha... a kenyérszákban a szivar... A Pala Károly jó lesz tisztiszolgának... földim... megígérttem, hogy ha megsebesülök: vagy meghalok, őtet fogom be komendálni... Isten áldja meg hadnagy ur!... Szegény anyám!... Kapuvár... Pala az negyedik szakaszban van. Már jönnek...

— Iszonyu ordítással jött a tartalék. Mikor magamhoz tértem, a fedezékben feküdttem, melletttem állt Pala Károly és szomorúan jelentette: András meghalt, de még volt annyi ereje, hogy megmondja nekem, hogy a hadnagy urnál bekomendált. El tesszik fogadni?

— Persze! Elfogadtam. Az ingem farkete volt András megaludt vérével és a hajam azóta fehér...

... A cigaretta füst sápadt csikjain ugrándoztak, a rémek. Vigyorgó pófájukat

beledugták a sárga italba és meglöbögötték a piszkos függönyöket. Tíz sápadt arc meredt a gyertyák lángjaiba, amelyek különös, érthetetlen módon most egyforma magasságra lobogtak. A nagy hodályban kialudt a tűz, de a rajkályháiban vigan patogott a száraz galy, pedig már több mint egy órája senki sem teit rá.

A levegő fojtó volt és nehéz creppek gyöngyöztek a tiz homlokon.

Sohasem, nyolc hónap alatt egyszer sem volt ilyen éjszakánk. Az emlékeket mindig megtudtuk választani, ha beszélgetve ültünk karsu üvegek mellett. Máskor a multból csak leányok édes illata, csókoknak lassan, de biztosan szétfoszló mómora, színházi esték, melódiák és színek nagy potpourija szállt felénk! És most? Mi van ma éjjel? Vagy mi lesz holnap, hogy a rémek orgiát rendeznek és kánkánt táncolnak a szívekben?...

— Balga, a ki busul és a ki nem kocint az életre, az nem érdemel több ölelést!

Ezt a zászlós mondta, aki most hirtelen valakire gondolt. Neki fájt, de kilenc pohár ütődött össze és eltűntek a szörnyű alakok...

... Kinn egyre hullott a hó és a silbakot most váltották le.

Kilenc pohár! Észre sem vették, hogy a zászlós nem itta ki a borát...

kiható a leánykörök vasárnap délutáni lélek-nemeseítő iskolája.

Aztán ott van a szegény ügy. Ha valaki egyszer tulesett azon a nehézségen, hogy a külváros sáros utcáit s a szegények szelízetlen szobácait felkeresse, nem tud hátat fordítani ezen utaknak, melyek oly nagy benső lelkiörömmel forrásai. Különösen ha a hit szemével néz mindent, de hisz ez azt hiszem mindnyájunk vágya, törekvése. azt hiszem mindnyájunk vágya, törekvése. azt hiszem mindnyájunk vágya, törekvése. azt hiszem mindnyájunk vágya, törekvése. azt hiszem mindnyájunk vágya, törekvése. azt hiszem mindnyájunk vágya, törekvése.

Milyen kedves, tiszta egy öreg néni kis szobácaja, s ő maga, mindjárt első tekintetre meglátszik, hogy nincs más hibája, mint hogy megöregedett; — milyen öröm egy ilyen öregséget pár barátságos szóval a nyitni s lelkét egy pár barátságos szóval a hőkönnapiságból az ég felé emelni.

Másutt az igazi nyomor képe tárul elénk, 9 tagból áll a család s nincs más butor a szobában mint 3 szalmazsák s a két iskolás gyermek úgy tud iskolába járni, hogy az egyiknek délelőtt, a másiknak délután kell mennie s mikor az egyik leveti a cipőt, a másik húzza fel.

Ismét másik helyeken még fekvőhely sincs, nincs semmi a szobában s az ember nem tudja elgondolni azt az életet, hogy egész napi munka után, még éjjel sincs, ahol elkényeszeredett tagjait megpihentethék, felmelegítenék.

Egy anya adja elő panaszát — 14 éves leánya esont tuberkulózisban szenved — orvosi vélemény szerint megmenthető, ha lába számára támasztó gépet vehetne, a jó hölgyek mind segíteni akarnak s végre sikerül egy használt gépet szerezni, amit 30 koronáért rendbe hoztatnak — egy anya és egy gyermek reményét mozdították elő.

Boldogságot nem kaphatunk, csak adhatunk; annyi a mi boldogságunk, amennyi a másra sugárzott szeretetünkől vissza ragyog lelkünkre.

Vitatkozásra

nincs ma már sem szükség, sem idő. Itt kullog a tavasz a kertek lábujában. Egy déli szél, meleg, tartós szél keli csak és ázó, kapa kézbe kerül . . . , csak ki legyen jelelve a földecske, amelynek megmunkálása mi reánk vár . . .

Bab, borsó, lenese, zöldségfélék, krumpli, tengeri és köles teheti lehetővé, hogy 1917-ben be ne köszöntön hozzánk a nincsetlenség.

Követni kell Csongrádmegye példáját, ahol a főispán 1915 ik év tavaszán keresztül erőszakolta, — nem közmunkával, hanem közös munkával, közös erővel, — hogy nem maradt bevetetlen termőföld.

1917 tavaszán kevés család kenyereskosarában lesz buzakenyér.

5 kgr. tengerliszt, 2 kgr. krumpli főtt péppel összekovászolva olyan finom kenyeret ad, amely süteményszámba is mehet.

A köleskása kitűnően pótolja a rizst, sőt mivel főtt állapotban a meleget tartósan leköti, — harcoló véreinknél sem volna szabad hiányoznia.

Bab, borsó, lenese nemcsak mint kenyér, de mint huspótló táplálék egész éven át képezheti rendes eledelünket, mert testi erőnk fennmaradását is biztosítja.

A spártaiak atlétákká erősödtek a rendszer borsóféle táplálékon. Persze el kell majd rendelni, hogy a malmok egy-egy követ a nagyközönség által termelt csicscriborsó (laposborsó) meghántolására rendezzenek be. Meg is daráltatva kevés tüzelőszarral megfőzhető. A zöldségfélék hogy milyen egészséges és kellemes táplálékok, fölösleges fejtegetni.

Faluk és városok 2—3—4—5 kiló méter körzetében a termő földeken a Föld-nélküli Jánosok itthon nyomorgó családjai számára kell kiosztani a megművelendő kis darabkát, ugyszintén iparos, kereskedő, hivatalnok, magánzó stb. stb. családok is

ezen a közel földeken nyerjenek megmunkálható vetemény és tengeri földet.

Az ilyen közel földről fáradságunk gyümölcsét: talicskán, háton, kosarakban, szatyrokban is hazahordhatjuk.

De igával rendelkező polgárok kötelezessenek a köles termelésére is.

A földek esetleges bérleti pénzürtékét térítse meg az állam a negyedik hadikölcsön egy néhány milliójából.

Ha 1915. őzén közös erővel, . . . az összes cséplőgépek rekvirálásával, . . . elverették volna a törvényhatóságok a saját területüket . . . Isten megadta jó termését, nem ment volna tönkre 5 millió méter mázsa buza, amelynek akkori értéke 200 millió korona volt.

Jó példával kell előljárni! Magánzók, tisztviselők, hivatalnokok, kereskedők, iparosok mind mind . . . ki kell hogy vegyék most részüket a termelő munkából . . . Ki oamaga, ki mag . . . házi eselédjei felhasználásával.

Mályás király ha tréfából kapát vett a kezébe, . . . mi meg vegyük azt a kézbe a példaadásért!

A hadsegélyes családok, ha nem akarnak munkálkodni, veteményezni, veszítsék el hadisegélyüket vagy annak bizonyos részét és nyerjék azt el azok, akik legazorgalmasabbak a termelő munkában.

Egy kettőre tudnunk kell, hol van az a darab földecske, amely a mi izzadságunkat éhezzi.

A legnagyobb energiával, keménységgel kell most munkára szorítani minden 10 éven felüli munkabíró földetlen egyént; mert ha most is patópáloskodunk üres kamarára jöhetnek esetleg haza értünk harcoló szeretteink.

Semmi kegyelem, semmi kivétel, első a legnagyobb szigorúsággal.

A földtulajdonosokat, ha kell, — büntetéssel kell sújtani az üres termőföld, vagy üres kertért. Az itthonmaradottak veritéke hősiesszen harcoló kedveseink vérével összevegyülve biztos győzelmet teremt számunkra.

Kovács János
tanító.

A cukorkészletek bejelentése.

A m. kir. miniszteriumnak 508—1916. M. E. számú rendelete értelmében tartoznak a cukor előállításával foglalkozó vállalatok és cukor tartására rendelt szabad raktárak, továbbá kereskedelmi vállalatok, cégek, végül azok, akiknek készletük az egy métermázsát meghaladja, készletüket az 1916 évi február hó 13. napján volt állapotnak megfelelőleg legkésőbb február hó 19. napjáig bezárolag bejelenteni és pedig a cukorgyárak és szabad raktárak a cukorközpontnál, a kereskedelmi vállalatok, cégek és magánosok az I. foku iparhatóságnál. E rendelet 7. § a értelmében a bejelentett készletek zár alá vétettek és azok felett a cukor központ rendszerezik. Mindazonáltal, akik cukor adás vételével iparszerűen foglalkoznak, jogosítva vannak cukorkészletükből a zár alá vétel hatályának megszűntéig összesen 100 métermázsát meg nem haladható mennyiséget forgalomba hozni. Ezekről az eladásokról — azok kivételével, amelyek közvetlen a fogyasztás céljaira történtek — pontos feljegyzést kell vezetni, (a vevő nevét, foglalkozását, címét és a vett cukor mennyiségét feltüntetve.) Ujból és ismételten felhívom a bejelentésre kötelezettek, hogy a bejelentéseiket az előbb megjelölt helyen lelkiismeretesen és pontosan haladéktalanul eszközöljék, miután aki a bejelentést elmulasztja, vagy általában a rendelet rendelkezéseit megszegi, avagy megszegésüknél közreműködik, amennyiben eslekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. Nagyvárad, 1916 évi február 23 án. Lukács Ödön, polgármesterhelyettes.

HIREK

* **Fenntartott helyek a Népszövetség ünnepélyein.** A Katholikus Népszövetség ünnepélyei iránt olyan páratlan érdeklődés nyilvánul meg mindenkor, hogy a Katholikus Kőr Szent László terme a januári ünnepélyen már szinte kicsinynek bizonyult és bizony sokan nem is kaptak helyet. Tekintettel erre a nagy érdeklődésre, a Népszövetség legutóbbi csoportvezetői értekezlete elhatározta, hogy az első három sorban fenntartja a helyeket azok számára a kik előre meg akarják váltani helyeiket. Tegnap már számosan váltottak jegyet a vasárnapi ünnepélyre fenntartott helyekre, azonban még több hely az első sorokban rendelkezésre áll; ezek ma este 6 és 7 óra közt a Tiszántúl szerkesztőségében még megválthatók, tetszés szerinti adomány ellenében. Telefonon már kedden többen előjegyeztettek maguknak jegyeket; ezeket szintén kérjük, sziveskedjenek az előjegyzett jegyeket ma átvenni, mert a nagy érdeklődésre tekintettel tovább a jegyek fenn nem tarthatók. Belépti díj az ünnepélyen általában nincs, önkéntes adományok azonban bármily esakély összegben a Népszövetség javára köszönettel fogadjatnak. A tiszta jövedelem 20 százaléka háborus jótékony célokra fog fordíthatni. A ki meghívóját tévedésből meg nem kapta volna, forduljon a Népszövetségi Othon gondnokához. Az ünnepély műsora a következő:

1. Német harci ima és háborus induló. a) „Vater ich rufe dich!“ Th. Körner-Himmel-Resch. b) „Hurráh Germania!“ Freiligrath-Steffens Resch. Előadja a kir. kath. tanítóképző ének- és zenekara. Vezeti Resch Mihály zenetanár.

2. Báthory Gábor: „A zászlótartó.“ Szavalja: Stagl Margit.

3. Joh. Seb. Bach: (Camille) Saint-Saëns. Gavotte, zongorán előadja: Stettner Margit.

4. a) Farkas Ödön: „Sir a nóta . . .“ b) Böhm: „Tiéd vagyok“ Éneklí: dr Krüger Aladárné, zongorán kíséri: Lamprecht Mici.

5. „Örök harc, örök béke.“ Ünnepi beszéd, tartja: dr Buday Gyula kir. kath. jogakadémiai tanár.

6. Német nemzeti induló. „Die Wacht am Rhein.“ Schneckenburger Wilhelm-Resch. Előadja a kir. kath. tanítóképző ének- és zenekara. Vezeti: Resch Mihály zenetanár.

Kezdeté délután 5 órakor.

Belépti jegyül a népszövetségi tagsági igazolvány vagy a meghívó szolgál.

* **Kitüntetett honvédek.** A hivatalos lap közli, hogy Zajos Kálmán tart. hadnagy és Vajda János tart. hadapród az I. osztályu ezüst vitézségi éremmel, Horváth Ferenc honvéd a 4. honvéd gyalogezredben a II. osztályu ezüst vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Schewczik Róbert I. huszárezredbeli tart. hadnagyot a legfelső dícsérő elismeréssel tüntette ki. Korások Ferenc 70. gyalogezredbeli számv. altisz a koronás ezüst érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve. Azonfelül a király megengedte, hogy a német császár által nekik adományozott harcok érdemrendet Wendl Antal törzsörömester és Petschner Mihály szakaszvezető a 70. gyalogezredben, Domokos Béla szakaszvezető és Dori Mihály izedés a 101. gyalogezredben elfogadják és viseljék.

* **Berettyóujfalu küldöttsége az államtitkárnál.** Mint ismeretes, Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár jelenleg is benső viszonyt tart fenn szülőhelyének: Berettyóujfalunak lakosságával s gyakran meglátogatja a szépen fejlődő községet, amelynek díszpolgára is. Abból az alkalomból, hogy Némethy Károly államtitkár valóságos belső titkos tanácsos lett, a község képviselőtestülete elhatározta, hogy a kitüntetés alkalmából küldöttség útján üdvözlő a község kiváló szülöttét. A község képviselőtestületében Pozsár István főbíró és Zsugovics József községi jegyző a napokban tisztelegtek az államtitkárnál s a község meleg üdvözlését fejezték ki. A küldötteket szívélyesen fogadta s az üdvözlésért köszönetét fejezte ki a község lakosságának és a küldötteknek.

* **Pásztory Árkád halála.** Tegnap Nyiregyházán betegeskedés után elhunyt Pásztory Árkád Szent Bazil rendi szerzetes, nagybirtokos, aki egész vagyonát, több millió korona értékben, a hajdudorogi magyar görög katolikus püspökségnek adományozta. Több mint egy éve annak, hogy Pásztory alapítólevele a legfelsőbb jóváhagyást is elnyerte. Kevéssel ideköltözése után betegeskedni kezdett. Pásztory Árkád 74 évet élt. Holttestét ideiglenesen Nyiregyházán fogják eltemetni, ahonnan a háboru után turvékonyai birtokára szállítják, hogy ott helyezték el végső nyugalomra.

* **Az exhumálás díja.** A hivatalos lap közli a belügyminiszter körrendeletét a hadművelési területen elesett katonák holttestének kiásásáért és szállításáért követelhető költség mértékéről. A rendelet szerint az ilyen holttestek exhumálásáért és hazaszállításáért egyes temetkezési vállalatok a szolgáltatással arányban nem álló olyan magas ellenértéket követeltek, hogy a kegyeletet is sértő ily visszaéléseket hatóságilag kell megakadályozni. Ezért megállapítja a rendelet, hogy a ki a katonák holttesteinek kiásásáért és hazaszállításáért járó költségeket aránytalanul magas összegben szabja meg, vagy követeli, kibágást követ el és büntetése 15 napig terjedhető elzárás és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

* **Megfelebbezték a Ficzek Emil elleni ítéletet.** Biharvármegye fegyelmi választmánya tudvalevőleg Ficzek Emil hivatalszítésre ítélte. A határozatot a napokban kézbesítették az érdekeltnek, többek között dr. Ficzek Emil gondnokának, özv. Ficzek Lajosnénak. A fegyelmi választmány határozata ellen, mint értesülünk, felebbezést fog beadni ügyvédje útján. Felebbezésében kérni fogja, hogy az ítéletet változtassa meg a közigazgatási bíróság és pedig azon az alapon, hogy Ficzek Emil elmebeteg. Egyben kéri azt is, hogy Ficzek Emil nyugdíjaztatását mondja ki a felettes fórum.

* **A Vörös-Kereszt sorsjátéka Nagyszalontán.** A nagyszalontai Vörös-Kereszt egyesület kérelemmel fordult a pénzügyminiszterhez, hogy adjon engedélyt egy sorsjáték rendezésére. A tervezet szerint 2000 drb. 50 filléres sorsjegyet bocsát ki az egyesület. Nyeremény csak magyar ipari termék lehet és a sorsolásnál polgári biztosnak is kell jelen lenni. A pénzügyminiszter a kérést teljesítette s erről tegnap értesítette a vármegyét. A húzást február 7 én kell megtartani.

* **Adomány az ujságírók egyesületének.** A biharmegyei és nagyváradai ujságírók tudvalevőleg egyesületet alakítottak, hogy érdekeiket megvédjék s anyagi eszközök gyűjtése által alapot teremtsenek szükségbe jutott, vagy súlyosabb betegséggel sújtott tagjaik segítésére. Ezen törekvésükben számítanak a társadalom támogatására. Tegnap érkezett be az első adomány az ujságírók egyesületéhez. A Hungária építőgyár r. t. igazgatósága 100 koronát adományozott az egyesület részére. Hisszük, hogy a többi részvénytársaságok sem zárkoznak el az ujságírókkal szemben beszámolóik összeállításánál s méltányolják az ujságírók nehéz munkáját.

* **Szirmay Oszkárné előadása.** A magyar nőmozgalomnak egyik vezéralakja, az Országos anya és csecsemővédelem megindítója és szerzője tart vasárnap előadást Nagyváradon a „Feminista Egylet” meghívására. Előadásában az „Anyavédelem” módjait és szükségességét fogja fejtegetni, amely kérdésnek ugy elméletileg mint gyakorlatilag Szirmay Oszkárné egyik legalaposabb ismerője és legbízottabb szószólója. Az anyavédelem témáját Nagyváradon még különösen aktuálissá teszi az a körülmény, hogy a Stefánia liga, mely a háboru pusztító hatásának ellensúlyozására országosan szervezi az „Anyá és csecsemővédelmet” a legközelebbi hetekben Nagyváradon is készül a célra fiókot alakítani, hogy a jövő nemzedék megóvásának nagyjelentőségű munkájában egyesítse Nagyvárad hatóságait, egyleteit és társadalmát. Szirmay Oszkárné előadása vasárnap délután fél 6-kor lesz a Városháza nagytermében.

* **Orosz foglyok a kózkórházban.** A behívások folytán a kózkórház csaknem teljesen szolgaszemélyzet nélkül maradt. Az igazga főorvos úgy segített a bajon, hogy orosz foglyokat alkalmazott. A foglyok nagyszerűen beváltak s erről tegnap tett jelentést a főorvos az alispánnak. Az eddigi tapasztalatok alapján a foglyokat rendszeresen fogják alkalmazni a kórházban.

* **Margitta a vak katonáért.** A vak katonák érdekében megindított akciónk sikeréhez Margitta előjárósága is hozzájárult 17 K 80 fillérrel, mely összeget a lapunk által gyűjtött alaphoz esatoltuk és így a Tiszántúlnak a vak katonák részére indított gyűjtésének összege 2811 K 13 fillérre emelkedett. Ne feledkezzünk meg továbbra sem a háboru szerencsétlen áldozatairól, adakozzunk a vak katonáknak!

* **Vetőmagot csak február 29-ig lehet rendelni.** A miniszter tudvalevőleg a tavaszi vetőmag rendelések idejét bizonytalan időre kitolta. A rendelések azóta egyre másra érkeztek. Most már azonban a miniszter kitűzte a záróhatáridőt is. E szerint a tavaszi vetőmagot kizárólag február 29-ig lehet megrendelni, azt is csak úgy azonban, hogy erre a napra a rendelésekkel egyszerre a rendelt mag értékét is meg kell kapni a Magyar Mezőgazdák Szövetségének. Aki tehát még nem rendelte meg a tavaszi vetőmagot, az okosan teszi, ha táviratilag eszközli a rendelést, leküldvén egyidejűleg annak az értékét is.

* **Ki nyerte a képet?** A vármegyei házában kisorsolt képek közül Kosztolányi festményének gazdája akadt Kesztenbaum Juliska fűzőkészítő személyében, ki boldogan vitte haza a nyert képet. A Rippl-Rónai rajznak, melyet a 2020 számú sorsjegy nyert meg, még nem akadt gazdája. Vevőre egy kiállított kép sem talált.

* **Nagy lopás egy bőrüzletben.** Nagyváradnak egyik bőrüzletét tavaly teljesen kifosztották az alkalmazottak úgy, hogy a vevőknek hozzá csomagolták ki nem fizetett és lopott bőröket, felsőrészeket. Most, a talpszükség napjaiban egy másik nagy bőrüzletben két inas dőzmálta a drága vestagbőröket. Éjjelre nyitva hagyták az udvarra nyíló ajtót úgy, hogy a tolvárokat nem nyomták le s az udvarra lopóztak. A raktárba hatolva megtöltötték a jó vestag bőröket (kilója 36 korona) és felsőrészekkel (egy csomag 4000 korona) a zsákokat s a lépcsőre ültek, várva a hajnalt. Jött a házmester s kérdezte:

— Mit csináltak itt?

Egy mesét mondtak éjjeli szállásról s arról, hogy krumpli van a zsákban. Egy bankszolgá is észrevette őket, mikor kimentek. Megjelentette a dolgot a nagykereskedőnek s így fogták el a tetteseket. A lakásukon 40.000 korona értékű lopott bőrt és bőrneműt találtak. Hat vidéki eszmadia, sok suszter van belebonyolódva az ügybe, mert a drága holmikat olcsón vásárolták a tolvajoktól.

* **Pirovich Zsenike meghalt.** Egy tehetséges, kedves leányka halála borította gyászba Pirovich Józsefnek, az Országos Központi Hitelszövetkezet nagyváradai főügynökének családját. Pirovich Zsenike gyönyörű szép 12 éves leányka a polgári iskola növendéke volt s emlékezetes az a nyilvános szereplése, amikor graciós spanyol táncokat mutatott be. A drága gyermeket gyorsan ragadta el a halál s a fehér bimbó lehullása nagyszámú rokonságot sített szomorúságba. A kis halott temetése Rákóczi ut 28. számú háztól ma délután lesz. A család gyászjelentése a következő:

Pirovich József és neje Halász Erzsébet, agyszintén fiók ifj. Pirovich József, egy a maguk, mint számos rokonaik nevében legmélyebb fájdalommal tudadják, felejtethetetlen egyetlen kis leánykájuk Zsenikének f. hó 22-én este 9 órakor, 2 heti súlyos szenvedés és a halotti szentségek felvétele után életének 13 ik évében történt gyászos elhunytát. A felejtethetetlen drága gyermek földi maradványai f. hó 24-én d. u. 3 órakor fognak Rákóczi ut 28. sz. háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olasz temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 26-án d. e. 9 órakor fog az olasz plebánia templomban az Egek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1916. február 23. Áldás és béke lengjen a korán elköltözött drága hamvak felett!

* **Pálmai Ilka Nagyváradon.** Az Apolló mozgószínház igazgatója, Székely Jenő, valamint Boros Jenő képviselőtestületben Vajda Sándor megegyezést írtak alá Szentirmay Bélával, hogy egy társulattal a Vigadó mozgószínházban vendégszerepel. A társulat primadonnája Pálmai Ilka lesz, aki a mozi-szkeccsek főszerepeit játssza s kis dalokat is énekel. A magyar színpad nagy primadonnája két estén vendégszerepel Nagyváradon.

* **Halálozás.** Kőnczey Józsefné sz. Csóka Boriska, élete 53. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Kőnczey Elemér posta-távirda műszaki tiszt édesanyját vesztette el az elhunytban. Kiterjedt nagy család gyászolja halálát. Temetés holnap, pénteken délelőtt 10 órakor lesz a róm. kath. egyház szertartása szerint a Batthyány utca 2. számú háztól.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárepüle
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárepület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.

fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt kézközeltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiiban.

Lahner György-utca 4. sz. ház
első emeletén
3 szobás modern lakás
azonnal kiadó. — Ertekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban
(volt Darvas-főle palota) első
emeleten nagyuri lakás, 6 szoba
tőlikert, hall, díszkert, auto-
garage, központi fűtéssel, stb.
1916. május 1-re. Ugyanott a
földszinten egy nagy iroda helyi-
ség 1916. május 1-re. Ezredévi
emléktér felé 4 szobás lakás
azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u.
4. sz. házban (Rulikovszky-ut.)
két szép 4 szobás lakás, fürdő-
szobával azonnal kiadó. Érte-
kezni lehet a
Nagyváradí Takarékpénztárban, Telek-y-u. 2.

NAGYVÁRAD VÁROS
VILLAMOS MŰVE
IRODA ÉS RAKTÁR:
TELEFON 514. NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM. TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a
WOLFRAM LÁMPÁK
ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb
izzólámpák nagy raktára legolcsóbb
áron a közönség rendelkezésére áll.
Telefon rendelésre ráfizetés nélkül ház-
hoz szállítjuk. Egész éjjel ügyele-
tes szolgálat. Költségvetések ingyen.
Elvállaljuk villamos világítási és erő-
átviteli berendezések felszerelését. Csil-
lárók, ivlápák állandóan nagy vá-
lasztékban kaphatók. Villamos moto-
rok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

3 szám.
A rézmozsarak és rézüstök
pótlására szolgáló **vas**
hadimozsarak, óno-
zott, horganyzott és csiszolt
vaslemezüstök
kaphatók
Andrényi Károly és Fiaival.